

Čís. 7867.

Přechodná úprava finančního hospodářství obcí a měst s právem municipálním (zákon ze dne 12. srpna 1921, čís. 329 sb. z. a n.).

Učinil-li někdo za obec náklad nebo vydání, jež bylo vzhledem k § 10 zák. neplatným, ježto nebylo pro ně úhrady, nemůže se z důvodu § 1041 obč. zák. domáhati na obci peněžité náhrady.

(Rozh. ze dne 15. března 1928, R I 34/28.)

Firma J. provedla stavbu vodovodu v žalované obci a postoupila zbytek úplaty za obci žalující bance. Žalobu banky proti obci o zaplacení nedoplatku úplaty procesní soud první stolice zamítl. Odvolací soud zrušil napadený rozsudek a uložil prvému soudu, by, vyčkaje pravomoci, znovu ve věci jednal a rozhodl, maje za to, že žalobní nárok jest odůvodněn předpisem § 1041 obč. zák., ježto byl vodovod zřízen ku prospěchu žalované obce.

Nejvyšší soud zrušil napadené usnesení a uložil odvolacímu soudu, by rozhodl o odvolání žalobkyně, nehledě ke zrušovacímu důvodu.

Důvody:

Rekurs podala pouze žalovaná obec. Může se proto dovolací soud zabývatí jedině názorem odvolacího soudu, že žalobkyni přísluší proti obci nárok z obohacení po rozumu § 1041 obč. zák. Dovolací soud neuznal za potřebné doplniti řízení v tomto směru, ježto neuznává nárok z obohacení. Odvolací soud, chtěje dojiti ke kladnému závěru, položil si otázku, zda jde o vodovod obecní či vodovod náležející jednotlivým zájemníkům, a odpověděl na ni, že jde o vodovod obecní, zřízený ve prospěch žalované obce vzhledem k vodovým závadám. Dále dovozuje nárok podle § 1041 obč. zák. i z toho, že obec, t. j. její zákonní zástupcové věděli o zřízení vodovodu, jeho nezakázali, naopak si ho přáli. Tímto způsobem nelze přejíti zákonné předpisy, směřující podle § 867 obč. zák. k ochraně obcí, obecní zřízení, nyní pak hlavně předpis § 10 zákona čís. 329/21. Postačilo by jinak zřízení jakéhokoliv díla pro obec a užívání jeho několika členy obce, by tato byla nucena hraditi náklady spojené se zřízením díla bez ohledu na předpisy upravující právní jednání sjednaná s obcemi i hospodářství obecní. Předpisy obč. zákona o obohacení pojaty byly do zákona z důvodu slušnosti, kde by neposkytnutí žaloby mělo za následek bezdůvodné obohacení druhého, tohoto důvodu však není, má-li jich býti použito k opodstatnění nároků neplatných podle výslovných zákonných předpisů. Chrání-li zákon obec předpisem, že nesmí býti usneseno vydání, pro které není zabezpečena úhrada, a prohlašuje-li usnesení o takovém vydání bez současného zabezpečení úhrady přímo za neplatné, nemůže náklad nebo vydání učiniti za obec někdo jiný a potom domáhati se z důvodu § 1041 obč. zák. na obci peněžité náhrady za dílo provedené o vlastní újmě, i když by

vrácení díla ve skutečnosti nebylo možné. Firma J. zřídila vodovod ovšem na základě usnesení místního zastupitelstva ze dne 3. září 1921, jímž byla zadána stavba vodovodu, ale i odvolací soud vychází z názoru, že usnesení to bylo neplatné a že nedošlo ani později k uznání dluhu platným usnesením místního neb obecního zastupitelstva. Takovéto pozdější usnesení bylo by se musilo státi platně podle § 10 zákona čis. 329/21, jenž mezi tím vstoupil dnem 1. října 1921 v účinnost, usnesení takové nebylo však ani tvrzeno. Nezáleží ani na tom, že o kolaudaci vodovodu zažádali místní starosta a člen místního výboru a že podle zápisu o kolaudaci převzali vodovod zástupce místního zastupitelstva a někteří obyvatelé, mající zájem na věci. Tím nebylo nahrazeno usnesení zastupitelstva, jež bylo nutné, by vzešel platný závazek obce. Tím méně stačí k založení sporného závazku skutečnost, že vodovodem dodává se voda do některých stavení i do obecní budovy školní, neboť po této stránce jest obec jen odběratelem vody. Nerozhoduje ani skutečnost, že státní a zemské subvence na vodovod byly vyplaceny žalované obci a jí odvedeny buď firmě J. nebo přímo žalobkyni, neboť obec nebyla oprávněna ponechat si částky pro sebe, nýbrž musila je odvésti, pro koho jí byly vyplaceny. Pokud jde tudíž o rozhodnutí, zda obec je povinna zaplatiti žalobkyni neuhrazený zbytek nákladů spojených se zřízením vodovodu, nelze uznati závazek ten z příčiny nedůvodného obohacení. Účelem zákonů shora vytčených jest ochrana obcí a jejich hospodářství, což vylučuje, by třetí osoby dosáhly prostředkem § 1041 obč. zák. toho, čemu má býti zabráněno oněmi předpisy.

Čís. 7868.

Jde-li o případ § 15 zákona ze dne 5. prosince 1877, čis. 111 ř. zák., není ediktální řízení obligatorním. Bylo-li shromáždění držitelů dluhopisů svoláno a důvěrníci byli zvoleni za příčinou určitého návrhu opatrovníkova, nelze dovoditi ze zákona, že to bylo omezeno na onen určitý úkon, nebylo-li to řečeno výslovně. Činnost důvěrníků vztahuje se na celou dobu opatrovnictví. Jen v případech značné důležitosti jest svolati opět shromáždění držitelů dluhopisů, jinak postačí, přezkoumá-li opatrovnícký soud návrh opatrovníkův, podepsaný důvěrníky a vyřídí ho bez svolání držitelů dluhopisů.

(Rozh. ze dne 15. března 1928, R I 114/28.)

V opatrovnícké věci majitelů dílčích dluhopisů zahraniční zápůjčky města Velké Prahy z roku 1922 předložil společný opatrovník Dr. Antonín Sch. propouštěcí prohlášení ohledně propuštění z hypoteky dílce poz. parc. č. kat. 455/1 a poz. parc. č. kat. 470/1 ku schválení soudem opatrovníckým. Opatrovnický soud nevyhověl žádosti, by bylo